

Právní kontinuita po převratu

Dr. Miloslav Stieber,
universitní profesor v Praze

Stát československý vznikl dne 28. října 1918. Když násilím se kácejí trůny a krev teče, mluví se o revoluci. Pro nekrvavou revoluci, kterou vznikl stát československý, máme nové slovo: převrat! Němci jej zovou „Umsturz“. Co znamenal tento převrat? K pojmu státu patří území, lid, moc se svými mocenskými prostředky. Stará moc se převratem sřítla. Habsburská monarchie spolu se svým konstitučním zřízením vzala za své. Na její místo nastoupil nový suverén, československý lid. Z území starého státu zbylo torso, historické země koruny české, Slovensko a Karpatská Rus. Na oblasti této zbyl všechn lid, který ji obýval. Stará moc měla ke svému výkonu úřady, ústavy, finance, komunikace, zákony a různá jiná zařízení. Všechny tyto mocenské prostředky zbyly tu ze starého státu pro stát nový. Částečně v některých plucích i vojsko. Mimo moc, která byla povalena, zůstalo vše při starém. Bylo tak i ve všech poměrech jiných. Vlastníci zůstali při svém vlastnictví, obchodníci při svém obchodě, průmyslníci při své továrně a řemeslníci při svém řemesle. Francouzský Švýcar ptal se mne na jednom kongresu, co jsme po převratu dělali s rakouskými úředníky, zda jsme je vyhnali. Odpověděl jsem mu: Nikoliv, těmi úředníky jsme byli my sami!

Když plesající davy, nesouce sražené habsburské orly, jásaly ve vítězném průvodu na Václavském náměstí, vydral jsem se z vířivého hlaholu a zasedl s ostatními kolegy v Karolinu k slavnostní schůzi. V povznesené náladě změnili jsme ihned, co se v první chvíli měniti dalo. Připustili jsme ženy ku právnickému studiu a odstranili všechnu němčinu ze státních zkoušek. Dne 29. října 1918 konala se pak ihned první československá judiciální státní zkouška v československém jazyku státním.

Po revoluci může povstati zmatek. Lid i úřady mohou býti bezradny. Ale staré noviny, nyní s triumfujícími chvalozpěvy, existovaly dále. Mohlo se v nich veřejně upozorniti, aby veškeren neklid přestal: Úřaduje se dále! Tuto informaci provedl však i zvláštní zákon, první zákon československého státu, zákon ze dne 28. října 1918. Deklaroval pouze, co fakticky platilo a platiti musilo. Podle jeho čl. 2. veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstaly prozatím v platnosti. Podle jeho čl. 3. měly všechny úřady samosprávné, státní a župní, ústavy státní, zemské, okresní a obecní jednati dále podle dosavadních platných zákonů a nařízení.

Nicméně zákon ze dne 28. října 1918 měl i jiný svůj veliký význam. Československý lid se jím prohlašoval suverénem pro celou oblast československého státu. Prohlašoval se jím i tam, kde z nového státu nebylo radosti. I tímto zákonem se tedy československý stát budoval.

Zákon ze dne 28. října 1918 je svým textem velice zajímavý. Vstupuje beze vší vyhlášky již dne 28. října 1918 v platnost. Vydává jej Národní výbor jménem československého národa jako vykonavatel státní svrchovanosti. Tento národní výbor ukládá si pak sám sobě, aby zákon provedl. Zákon vyšel z převratového chvatu a nemohl býti dokonalý. Třeba hleděti k jeho hlavnímu účelu, aby dosavadní právní stav se zachoval. Zmiňuje se pouze o platnosti zákonů a nařízení. V staré oblasti platilo také právo obyčejové, tak zejména na Slovensku obyčejové právo soukromé,¹⁾ v historických zemích obyčejové právo obchodní a námořské, obsahující i předpisy francouzského obchodního zákona z roku 1807. Ale nejen nějaká ministeruská nařízení zůstala v platnosti, celá bezpočetná řada opatření, dekretů, nálezů, vyhlášek, privilegií orgánů jiných.

Kdyby se zákonu ze dne 28. října 1918 nějaký konstitutivní význam dával, setkali bychom se tu se zajímavým zjevem, že se tu zákonným předpisem en bloc v celé slovenské oblasti a částečně i v zemích historických kodifikuje právo obyčejové, takže se z něho stává zákon a při tom se ani nebrání, aby se právo obyčejové i nadále svým způsobem vyvíjelo.

Zákon ze dne 28. října 1918 nezmiňuje se dále o smlouvách mezinárodních. Fakticky platily i nadále, pokud válkou nebyly rozvázány. Tento faktický stav však mohly bývalé smluvní státy přerušiti. Československo bylo podle mírových smluv státem novým. St.-Germainská mírová smlouva ve svém čl. 203. tu praví, že se zrodil z kusů bývalého Rakousko-Uherska. Mírová smlouva Versaillská rozšiřuje však v čl. 282. platnost některých smluv na všechny spojené a sdružené mocnosti, pokud jsou v nich stranami. Francouzský a anglický text praví tu výstižně, že se mají smlouvy ty nadále používatí těmi mocnostmi, qui y sont parties, party thereto, což by se mohlo také přeložiti, jichž se smlouva dotýká.²⁾ Kromě toho vyhradila smlouva Versaillská v čl. 289. spojeným a sdruženým mocnostem a tedy také Československu, aby notifikovalo Německu v duchu obecných zásad a zvláštních ustanovení mírové smlouvy ony úmluvy a smlouvy, „dont elle exigera la remise en vigueur avec elle“. Na základě tohoto článku vydalo pak ministerstvo zahraničních věcí po provedené notifikaci vyhlášku ze dne

¹⁾ *Fajnor-Záturecký*, Nástin soukromého práva, platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi, 1924, 11; *Rouček*, Československý zákoník občanský a občanské právo, 1926, 1603-1607.

²⁾ Překlad český ve Sbírce zákonů mluví nesprávně o smluvních stranách.

29. října 1921, č. 387 Sb. z. a n., které smlouvy s Německem je nadále pokládati za platné. Podobné předpisy mají i smlouva St.-Germainská a Trianonská, ale v této příčině nemohou žádné smlouvy přijíti v úvahu, poněvadž Československo povstalo z Rakousko-Uherska, nešlo by tu tedy o nové smluvní strany, nýbrž pouze o jeho sukcessory. Vůči těmto státům muselo Československo vystupovati jako nový samostatný kontrahent. Taktéž vůči mocnostem spojeným a sdruženým a jiným muselo Československo uzavíratí úmluvy nové.³⁾

Smlouvy mírové stanovily také, jaké dluhy převzal stát československý, pokud vznikl z bývalého Rakousko-Uherska a pokud naň přešla část území německého. Československý stát to zvláštním zákonem ze dne 23. června 1926, č. 156 sb. z. a n. deklaroval, aby na něm věřitelé starého státu své pohledávky nevymáhali.

Zákon říjnový nepostačoval. Zejména na Slovensku bylo třeba mnohých nových opatření, poněvadž úřady a ústavy nebyly zde včleněny v organism nového státu. Snažil se o to zákon ze dne 10. prosince 1918, č. 64 Sb. z. a n. Zákony o státní moci na Slovensku byly převratem zrušeny. Z politické opatrnosti stanovil však § 1. tohoto zákona, že všechny uherské zákony a nařízení o zastoupení na uherském sněmu se zrušují. Zákonem ze dne 22. července 1919, č. 431 Sb. z. a n. zřízeno pak zvláštní ministerstvo pro sjednocení zákonodárství.

Také obvod československého státu se po 28. říjnu 1918 ještě změnil. Podle Versaillské smlouvy ze dne 28. června 1919 rozšířilo Československo svou suverenitu na část Horního Slezska, t. zv. kraj Hlučínský. Zákon ze dne 30. ledna 1920, č. 76 Sb. z. a n. o inkorporaci tohoto kraje, ustanovuje v příčině práva, které v tomto kraji má platiti, toto:

1. Dosavadní zákony a nařízení, platné v inkorporovaném území, zůstávají v platnosti, pokud je to srovnatelné se změnou suverenity a pokud nejsou zrušeny nebo změněny zákony a nařízením republiky Československé.

2. Zákony a nařízení československého státu, pokud vydány budou po 1. květnu 1920, nabývají platnosti pro inkorporované území, pokud neustanovují opaku.

3. Zákony, které vydány byly v republice Československé.

Mimo to byla vláda zmocněna, aby provedla v územích inkorporova-

³⁾ Sbírka civ. rozh. č. 4914 konstatuje, že zákon č. 11/18 nezmiňuje se o další platnosti smluv mezinárodních. Kdyby to byl učinil, praví se tam, nebylo by to bylo pranic platno, poněvadž takové prohlášení nemohlo by československý stát učiniti smluvníkem a způsobiti jeho vstup do oněch smluv, neboť prohlášení jeho vstupu musilo by účinně býti ke druhému smluvníku, t. j. státu na smlouvě zúčastněnému a od něho býti přijato.

ných všechna opatření potřebná k zavedení řádné správy a řádného soudnictví. Nařízením vlády ze dne 11. března 1920, č. 152 Sb. z. a n. byla pak rozšířena na převzatá území účinnost veškerých zákonů a nařízení, platných dosud pro obvod Čech, Moravy a Slezska, kterými upraveny jsou hmotné právo i soudní řízení v občanských i trestních věcech. Pro správu veřejnou vydáno bylo podobné nařízení ze dne 4. května 1920, č. 321 Sb. z. a n. Nabyly jím platnosti a účinnosti pro inkorporovaná území veškeré zákony a nařízení, které byly v platnosti v Československé republice již před 1. květnem 1920 a také zemské zákony a nařízení, platné na Slezsku Opavském. Nařízením vlády ze dne 27. července 1920, č. 456 Sb. z. a n. rozšířeny pak byly na tato území veškeré zákony a nařízení z oboru správy vojenské, jež platí na území republiky Československé, jež bylo dříve rakouským. Vládní nařízení čís. 321/20 třeba ovšem opravit, že jde pouze o zákony státem československým již vydané a z dřívějšího Rakouska v platnosti zbylé.

Podle mírové smlouvy St.-Germainské ze dne 10. září 1919 rozšířil československý stát svou suverenitu zákonem ze dne 23. července 1920, čís. 450 Sb. z. a n. na část Vitorazska a Valčicko. Dnem zabrání tohoto území československým státem uvedeny byly na něm v platnost a účinnost všechny mezinárodní smlouvy, zákony a nařízení, platné v Československé republice a zrušily se právní předpisy, které byly na oněch územích dosavad v platnosti.

Tyto zákony a vládní nařízení zavádějí v širším a užším obsahu en bloc zákonodárství československé na územích inkorporovaných. Zákon pro Vitorazsko a Valčicko, stejně jako již uvedené vládní nařízení č. 321/20 je formálně vadný. Zavádí na toto území mezinárodní smlouvy, zákony a nařízení, platná v Československé republice. Patrně myslilo se pouze na zákony a nařízení, platná v historických zemích, nikoli na Slovensku a Karpatské Rusi.

Než spleť územní otázky nejsou ještě těmito inkorporovanými územími vyčerpány. Potíže byly také na Těšínsku. Část jeho zabrali Poláci. Bylo pochybno, jak mají se řešit právní kolise z tohoto zabraného území. Judikatura kolísala. Považovala pro dobu plebiscitu celé Těšínsko za území plebiscitní, byť i ne pod jednotnou správou. Po tuto dobu nebylo jisto, která část případně státu československému a která státu polskému. Státoprávně náleželo, jak se v důvodech jednoho rozhodnutí uvádělo,⁴⁾ území těšínské k zemím koruny české. Dokud o něm nebylo rozhodnuto, nemohlo se s československého stanoviska pokládati za cizozemsko. Na tomto státu

⁴⁾ Sb. civ. rozh. 1266.

právním poměru nemohlo se nic změnit tím, že část Těšínska byla ve skutečnosti pod mocí polskou, neboť tento stav nemohl být od Československé republiky pokládán za právní. Jiné rozhodnutí neřešilo otázku územní, nýbrž otázku moci, která je ovládala. Polské úřady nepovažovaly se tu za úřady státu polského, nýbrž za úřady s mandátem mezinárodní komise.⁵⁾ Správné bylo rozhodnutí, které oblast, Polskem zabranou, pokládalo za cizozemsko.⁶⁾ To bylo i názorem polské vlády a proto také recipročním stanoviskem pro naše úřady.⁷⁾

Na území našeho státu povstaly tak různé oblasti s jinými právy. Přirozeně tu pak docházelo k mezimístním kolísáním právním. Kolise tyto bylo potřetí řešiti a rozřešiti. V některém směru pokusil se o to již sám zákonodárce. Vládní nařízení č. 152/20 činilo tak v Hlučínsku pro správu soudní a částečně soukromoprávní a vládní nařízení č. 321/20 pro správu veřejnou.

Záhy již, dříve než tak učinila ústava, bylo třeba stanoviti pojem tuzemska pro oblast Československé republiky. Před převratem byly pro Slovensko vydány předpisy, které hleděly k Rakousku jako cizozemsku. To platilo zejména pro výkon exekučních titulů v Uhrách a Rakousku. Tyto předpisy sice zanikly, ale mohly o tom býti pochybnosti. Musilo býti jasno. Vláda československá vydala proto na základě § 84 ex. ř. nařízení ze dne 5. května 1919, č. 237 Sb. z. a n., kterým všechny tyto předpisy, jak pro Slovensko, tak pro země historické zrušila a prohlásila za stejně vykonatelné všechny exekuční tituly z těchto oblastí, jak před převratem, tak po převratu. O příslušnosti, výkonu exekuce a pro řízení opravné měly platiti předpisy toho kterého exekučního řádu. Ale stejná věc nutkala vypořádati se s Rakouskem o takovýchto exekučních titulech, které vznikly před převratem a měly býti v tom neb onom státě vykonány. Rakousko tu prohlásilo, že bude exekuční tituly, vzniklé na území republiky Československé před 28. říjnem 1918 jako své vlastní exekuční tituly vykonávati, pro pozdější tituly že se však chce řídit podle předpisů, které pro takový výkon platily mezi Rakouskem a Chorvatskem a Slavonií. V důsledku toho stanovila naše vláda nařízením ze dne 19. března 1919, č. 14 Sb. z. a n. totéž pro výkon rakouských exekučních titulů.

Do právních konfliktů zasáhla i naše ústava, stanovivši pojem tuzemska. Podle jejího § 3. bylo prohlášeno území Československé republiky za jednotný a nedílný celek a podle § 4. pro celou Československou republiku

⁵⁾ Sb. civ. rozh. 968.

⁶⁾ Sb. civ. rozh. 550.

⁷⁾ Sb. civ. rozh. 2953.

jednotné státní občanství. Stanovený pojem tuzemska projevil se pak, jak níže uvedeme, leckdy svým praktickým významem. Ale pojem tento ne-
vystačil, odvolávaly-li se předpisy zemí historických na tuzemsko pro působnost svých zákonů. Proto musil čl. III. č. 3 zákona ze dne 1. dubna 1921, č. 161 Sb. z. a n. stanoviti pojem jiný. Je to ve smyslu civilního soudního řádu území republiky Československé, v kterém platí tento civilní řád soudní. Tím ovšem se nestali obyvatelé Československé republiky mimo tuto oblast cizinci. Přesto tento zákon ještě připojil, že za cizince považují se pouze osoby, které nemají československou státní příslušnost. Zákonem ze dne 18. prosince 1919 ex 1920, č. 1 Sb. z. a n. připojen byl pak k § 51 tr. ř. tento dodatek: Koná-li se trestní řízení pro trestní čin spáchaný v tuzemsku u jiného soudu než u místa spáchaného činu, budiž užito ustanovení trestního řádu platného u soudu, u něhož se trestní řízení koná, čin však budiž posuzován a trestán podle trestního zákona, platného na místě spáchaného činu. Zákon ze dne 15. dubna 1920, č. 284 Sb. z. a n. pak stanovil, jakým způsobem se mají vykonati tresty, uvedené v trestním zákoně ze dne 27. května 1852 č. 117 ř. z. na území dříve uherském a naopak i tresty z území dříve uherského na oblasti zemí historických. Pro soukromé právo bylo mimo jiné rozřešiti zákonem nesrovnalost v příčině promlčení pohledávek vůči cizině podle zákona ze dne 19. března 1916, č. 69 ř. z., které nastalo dnem 1. dubna 1928. Staré pohledávky vůči cizině nejsou ještě likvidní. Zákonem ze dne 26. března 1925, č. 46 Sb. z. a n. bylo proto stanoveno, že se jich promlčení dnem 28. října 1918, případně některým pozdějším okamžikem staví až do dne, který vládním nařízením bude stanoven a že se pak teprve po dvou letech mohou promlčeti.

Z bohatých případů mezimístních konfliktů ve všech odvětvích správních můžeme se tu dotknouti jen malého jich výseku z praxe.

Slovensko je tuzemskem. Soudy v zemích historických nemohou se proto podle § 371 civ. ř. s. dotazovati ministerstva spravedlnosti, jaké právo na Slovensku platí.⁸⁾ Ministerstvo však toto poučení někdy dávalo, a československý soud považoval jeho sdělení za veřejnou listinu, podávající o svém obsahu podle § 292 civ. ř. s. úplný důkaz. Na základě toho nabyt soud přesvědčení, jak se uvádělo, že předpisy zdejšího práva obligačního platí na Slovensku jako právo zvykové a že obchodní zákon čl. XXXVII. 1875 je co do předpisů o obchodních jednáních totožným se zdejším obchodním zákoníkem v největší své části.⁹⁾ Judikatura vytýkala nedostatečnost zákona ze dne 28. října 1918, č. 11 Sb. z. a n. Byl sdělán pod

⁸⁾ Sb. civ. rozh. 3388.

⁹⁾ Sb. civ. rozh. 2805.

zorným úhlem práva zemí historických, neboť všechny zřetele na Slovensko vyčerpává přívlastkem československý a zmínkou o úřadech župních. Výraz „zákon“ míní se tu v širším smyslu a značí tolik, co právní normy, to jest všechno, co právě na Slovensku je soudní praxí, jejíž závaznost je tam uznána přímo výslovným ustanovením zákonodárce, tedy samým zákonem v užším smyslu, takže jde o právní obyčej, potvrzený zákonem. Sbírka kuriátních rozhodnutí měla až do čl. LIV:1912 § 3 moc zákona, odtud však nikoli.¹⁰⁾ Ústavní listina vytýká v § 92, že zvláštní zákon ustanovuje, pokud ručí stát za škodu, způsobenou nezákonným výkonem veřejné moci. V historických zemích žádného takového zákona není, jen zákony speciální. Na Slovensku však platí právní obyčej, podle něhož stát za takový výkon obecně ručí.¹¹⁾ Judikatura proto rozhoduje, že § 92 ústavní listiny nevztahuje se na slovenskou soudní praxi až do dne, kdy ústavní listina vešla v platnost,¹²⁾ po našem soudě i po tomto dnu, poněvadž se § 92 patrně jen vztahuje na země historické.

Soudní správě je řešiti také konflikty při adopci, legitimaci per rescriptum principis a per subsequens matrimonium. Způsobilst k adopci a její účinky posuzují se podle domovské příslušnosti v zemích historických, na Slovensku a v Karpatské Rusi. Formální předpisy se šetří podle místa, kde se adopce provádí. Podle slovenského práva stačí, že je svojitel svéprávný a že je mezi ním a svojencem rozdíl 16 let. Podle práva v zemích historických musí býti svojitel bezdětný, nejméně 40 roků starý a musí svojeince nejméně 18 lety věkem převyšovati. Je-li v manželství, musí i jeho spolu-manžel dáti k ní své svolení. Odchylné právo platí také pro jméno svojencovo po adopci. Legitimaci per rescriptum principis provádí u nás nyní vláda. Také o účincích této legitimace rozhoduje domovská příslušnost legitimovaného. Slovenští příslušníci nabývají legitimací také dědického práva. U nás jen tehdy, když se za to zvláště žádalo. Jiné požadavky platí také pro legitimaci per subsequens matrimonium na Slovensku a jiné v zemích historických. Na Slovensku legitimuje se dítě jen tehdy, když nemanželský otec byl již dříve veřejnou listinou před matrikářem dítě jako své uznal. U nás beze všech jiných náležitostí legitimuje se již samým manželstvím. Legitimuje-li se Čech na Slovensku, nežádá se pro tuto legitimaci slovenských náležitostí. Ale nežádají se ani od Slováka v Čechách, poněvadž právo historických zemí takových předpisů nezná.¹³⁾

¹⁰⁾ Sb. civ. rozh. 4260, 4340.

¹¹⁾ Sb. civ. rozh. 3647.

¹²⁾ Sb. civ. rozh. 3388.

¹³⁾ Na tyto rozdíly byl jsem upozorněn p. odb. radou drem Ferd. Heyrovským.

V soudnictví zavedeno bylo jakési sjednocení, když zákonem ze dne 2. listopadu 1918 č. 5 sb. z. a n. zřízen byl pro celý obvod československého státu nejvyšší soud. Jakmile mírové smlouvy, které připojily ještě nové části cizích státních území k naší republice a dále rozhodnutí konference vyslanců v Paříži ze dne 28. července 1920 o Těšínsku počaly platiti, byly i revisní a odvolací věci z cizích oblastí, dosavad nevyřízené, nejvyššímu soudu v Brně podrobeny.¹⁴⁾ Sídlo tohoto soudu bylo pak i směrodatné pro právo jazykové, třeba by věc pocházela ze Slovenska.¹⁵⁾

Ve Vitorazsku, Valčicku a Hlučínsku zavedeno bylo procesní právo zemí historických.¹⁶⁾ Na Slovensku a Karpatské Rusi zůstalo však v platnosti dřívější právo. V oblasti československého státu platí proto dvojí právo procesní.¹⁷⁾ Obojí právo je však tuzemské. Proti Slovákům nelze se odvolávat na předpis § 101 jur. n., který platí o cizincích.¹⁸⁾ Není-li ani podle jednoho, ani podle druhého procesního práva místní příslušnost odůvodněna, ustanoví nejvyšší soud podle § 28 jur. n. a § 53 uher. soudního řádu, který soud jako místně příslušný má věc projednati.¹⁹⁾ Pro věc slovenskou nelze delegovati soud zdejší, poněvadž předpisy jurisdikční normy na Slovensku neplatí. Projednává-li se sporná věc ze Slovenska podle zákona ze dne 2. listopadu 1918 č. 4 sb. z. a n. před zemským soudem v Praze, je pro řízení soudní užítí předpisů, platných v zemích historických, věc samu však po hmotné stránce dlužno řešiti podle předpisů, platných na Slovensku.²⁰⁾ Rozhodl-li slovenský soud o nároku proti státu podle cit. zák. č. 4/18, že je pro věc příslušný zemský soud v Praze, je soud vázán tímto rozhodnutím podle § 46 jur. n., třeba by tato norma na Slovensku neplatila.²¹⁾ Je-li nějaká věc ze Slovenska odkázána před soud v zemích historických, projednává se podle řízení zdejšího a také podle tohoto řízení rozhoduje se o její obnově.²²⁾

Jak historické země, tak i Slovensko, mají i jiné vyrovnací řízení. Podle sídel dlužníků, nikoli věřitelů řídí se jeho působnost. Tito jsou si rovni, ať jsou ze zemí historických nebo ze Slovenska.²³⁾ Každé řízení platí pro

¹⁴⁾ Sb. civ. rozh. 968, Sb. trest. rozh. 1198.

¹⁵⁾ Sb. civ. rozh. 4188.

¹⁶⁾ Hora, Československé civilní právo procesní, I., Praha, 1926, 18.

¹⁷⁾ Sb. civ. rozh. 4168.

¹⁸⁾ Sb. civ. rozh. 1794, 2137, 2522.

¹⁹⁾ Sb. civ. rozh. 3101, 3209, 4168.

²⁰⁾ Sb. civ. rozh. 3279, 3388.

²¹⁾ Sb. civ. rozh. 1519.

²²⁾ Sb. civ. rozh. 5525.

²³⁾ Sb. civ. rozh. 3297, 3304.

oblast, pro kterou bylo vydáno. Také zdejšího splátkového zákona nelze použítí, bydlí-li dlužník na Slovensku.²⁴⁾

Jak již uvedeno, vyrovnaly se exekuční tituly rakouské z doby před 28. říjnem 1918 exekučním titulům tuzemským. Neposuzují se proto jako cizozemské tituly podle § 82 ex. r., nýbrž podle všeobecných předpisů exekučního řádu.²⁵⁾

Pro trestné věci vydal již náš stát některé zákony, které platí pro celou republiku. Kromě toho jsou však předpisy trestní, které platí jen v historických zemích a dále, které platí jen na Slovensku a Podkarpatské Rusi.²⁶⁾ Judikatuře bylo tu řešiti rozmanité konflikty, které se týkají pojmu tuzemska, vlivu různých speciálních zákonů na všeobecné trestní právo na Slovensku a pak také procesní trestní příslušnosti. Když byla ústavou prohlášena celá oblast Československé republiky za tuzemsko, změnila se přirozeně i působnost mnohých zákonů. Tak zákon ze dne 6. srpna 1909 č. 177 ř. z. o zamezení a potlačení nakažlivých nemocí zvířecích byl vydán pouze pro bývalé Rakousko, i platí dnes pouze pro historické země. Slovensko a Podkarpatská Rus mají pro tuto ochranu zákon jiný. Než podle § 3 ústavní listiny o tuzemsku nelze historické země proti Slovensku a Podkarpatské Rusi uzavíratí jako cizinu. Jsou tuzemskem. Kdo tedy jedná proti předpisům o dovozu dobytka ze Slovenska a Podkarpatské Rusi, trestá se pouze pro přestupek podle § 64 cit. zák., nikoli pro přečin podle § 65 cit. zák.²⁷⁾

Při zákonech, které vydány byly pro celou republiku, vzniká soudu těžký úkol, aby posoudil, zda novými zákony se starý zákon nezměnil nebo docela nezrušil. Tak bylo soudu uznati, že ztráta práv politických podle § 56 uher. trestního zákona byla pozdějšími zákony Československé republiky č. 75/19, 278/19, 663/19, 128/20, 124/20, 163/20, 330/20, Sb. z. a n. jinak upravena.²⁸⁾

Někdy táhne nový zákon, pro celou republiku vydaný, implicitě již také zákon, který byl vydán pro oblast jednu, na oblast druhou. Tak na př. stížnost z rozsudku státního soudu posuzuje se podle trestního řádu ze dne 23. května 1873 č. 119 ř. z., třeba trestní čin byl spáchán na Slovensku.²⁹⁾ Byla-li žaloba pro trestný čin na Slovensku podána u některého soudu v ze-

²⁴⁾ Sb. civ. rozh. 3417.

²⁵⁾ Sb. civ. rozh. 1967.

²⁶⁾ Milota, Učebnice obojího práva trestního, platného v Československé republice, 1926, 71 a násl.

²⁷⁾ Sb. civ. rozh. 1567.

²⁸⁾ Sb. tr. rozh. 2584.

²⁹⁾ Sb. tr. rozh. 1561.

mích historických, ale nepodáním námitek nepřislusnost tato zhojena, je přirozeno, že pro řízení platí předpisy zemí historických, pro právo hmotné předpisy práva slovenského,³⁰⁾ jak to i dodatkem k § 51 tr. ř. výslovně bylo stanoveno.

³⁰⁾ Sb. tr. rozh. 1221.